

Tagasiside tabel sotsiaalministri määruse “Nakkushaigustega seotud ministri määruste muutmise” eelnõule

Tagasiside	Sotsiaalministeeriumi seisukoht
Andmekaitse Inspeksioon	Sotsiaalministeeriumi kommentaar
Eelnõu § 1 punktiga 2 muudetakse tervise- ja tööministri 12. märtsi 2019. a määruse nr 24 „Nakkushaiguste loetelu ja neisse haigestumise andmete edastamine“ § 4 lõike 5 sissejuhatavat lauset. Juhime tähelepanu, et sõnastusest on välja jäänud sõna „andmed“, mille koosseisu säte peaks täpsustama.	Arvestatud.
Andmekaitse Inspeksioon	Sotsiaalministeeriumi kommentaar
Eelnõu § 2 punktiga 2 muudetakse tervise- ja sotsiaalministri 12. märtsi 2019. a määruse nr 25 „Nakkushaiguste registri põhimäärus“ § 7 lõike 2 punkte 1–3. Muudatuse kohaselt hakkab tervise infosüsteemi volitatud töötaja edastama nakkushaiguste registrile lisaks täna edastatavatele andmetele (isikukood, ees- ja perekonnanimi, vanus, sugu) edastama ka patsientide sünniaega, elukohta ja kontaktandmeid. Seletuskirjas on selgitatud, et need andmed on olulised, kuna isikukood üksi ei pruugi alati piisav olla, eriti vanemate andmete puhul. Andmed elukoha kohta on samuti vajalikud, et analüüsida tervise ja tervishoiuteenuste kättesaadavust erinevates piirkondades. Samas jääb aga kontaktandmete lisamise vajadus seletuskirja põhjal ebaselgeks. Samuti jääb ebaselgeks elukoha täisaadresside kogumise vajadus. IKÜM artikli 5 kohaselt peab isikuandmete töötlemine olema alati eesmärgipärane ning andmed peavad olema asjakohased, olulised ja piiratud sellega, mis on vajalik nende töötlemise eesmärgi seisukohalt. See tähendab, et iga täiendava andmeliigi lisamisel tuleb selgelt näidata, millise konkreetse eesmärgi täitmiseks seda	Kontaktandmete kogumine on vajalik, kuna registreeritud haigusjuhu puhul teostatakse epidemioloogiline uuring nakatumise asjaolude väljaselgitamiseks, levikufaktori ja nakkusallika tuvastamiseks ning rühmaviisiliste haigestumiste avastamiseks. Selleks on vaja võtta ühendust patsiendiga (või lapse puhul vanematega) ja küsitleda teda. Kontaktandmete kogumise õigus tuleneb nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 20 lg 4 p 2.

<p>vajatakse ja miks ei ole eesmärki võimalik saavutada vähemate andmetega.</p> <p>Seletuskirjast aga ei nähtu, millisel konkreetsel eesmärgil on nakkushaiguste registri ülesannete täitmiseks vajalik töödelda patsiendi kontaktandmeid. Samuti ei ole selgitatud, kas kontaktandmeid kasutatakse registriandmete kvaliteedi tagamiseks, isikute üheseks tuvastamiseks, isikutega ühenduse võtmiseks või mõnel muul eesmärgil. Ühtlasi jääb selgusetuks täisaadresside kogumise eesmärk. Kui eesmärgiks on analüüsida tervishoiuteenuste kättesaadavust erinevates piirkondades, siis ilmselt saaks seda teha ka vähemate andmetega, ilma täisaadresse kogumata. Põhjenduste puudumisel ei ole aga võimalik hinnata, kas kontaktandmete ja täisaadresside lisamine registri andmekoosseisu on kooskõlas eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõtetega. Samuti tekitab küsimusi nii kontaktandmete kui ka täisaadresside säilitamisega seonduv, kuna nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (NETS) § 20 lõige 5 näeb ette, et registri andmeid säilitatakse tähtajatult.</p> <p>Palume seletuskirja täiendada selgitustega, millest nähtuks andmete töötlemise konkreetne eesmärk ning miks ei ole vastavat eesmärki võimalik saavutada ilma kontaktandmeid, aga ka täisaadresse töötlemata. Juhul kui põhjendust ei ole võimalik esitada, tuleb andmete lisamise vajadust uuesti hinnata ja kaaluda nende andmete andmekoosseisust väljajätmist</p>	
<p>Andmekaitse Inspeksioon</p>	<p>Sotsiaalministeeriumi kommentaar</p>
<p>Eelnõu § 2 punktiga 6 täiendatakse nakkushaiguste registri põhimääruse § 8 lõiget 1 punktidega 7–10, millega nähakse ette rahvastikuregistrist saadavate andmete koosseisu täiendamine järgmiste andmetega: sünniriik, kodakondsuse andmed, rahvus, riiki saabumise aeg. Seletuskirjas on selgitatud, <i>et need sotsiaaldemograafilised andmed, mis saadakse rahvastikuregistrist, on vajalikud terviklikuma HIV ja muude nakkushaiguste seiresüsteemi rakendamiseks ning nakatumise riskirühmade täpsemaks kaardistamiseks.</i></p>	<p>Andmed on vajalikud HIV nakkuse/AIDSi registreerimisel. Viimaste aastate jooksul on muutunud olukord HIV-nakkusega Eestis. Seoses Ukraina sõjaga, umbes kolmandik aasta jooksul tuvastatud HIV-positiivsetest on sõjapõgenikud. Samuti on suurenenud teiste välismaalaste osakaal. Täpsed andmed puuduvad, mis ei võimalda objektiivselt hinnata olukorda nakkuse kohaliku leviku suhtes. Selleks ongi vaja saada lisainfo Eestis tuvastatud juhtumite kohta. Samuti Eestil on kohustus edastada andmeid ECDC-le, mille aruande andmekoosseisus on uute HIV-positiivsete ja AIDSi haigete kohta andmed sünniriigi,</p>

<p>Taaskord märgime, et seletuskiri ei põhjenda piisava täpsusega, miks on kõigi loetletud andmete töötlemine selle eesmärgi saavutamiseks vältimatult vajalik. Nagu juba eelnevalt selgitasime, siis IKÜM artikli 5 kohaselt peavad isikuandmed olema piiratud sellega, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik ning iga täiendava andmeliigi puhul tuleb eraldi selgitada selle eesmärgi, vajadust ja minimaalsust.</p> <p>Eriti tuleb siinjuures arvestada sellega, et eriliiki isikuandmete hulka kuuluvad andmed, millest ilmneb rassiline või etniline päritolu, nt rahvus. IKÜM artikli 9 järgi on keelatud töödelda isikuandmeid, millest ilmneb rassiline või etniline päritolu, välja arvatud juhul, kui kohaldub mõni artiklis 9 sätestatud erand. Seetõttu ei piisa üksnes üldisest viitest „riskirühmade täpsemale kaardistamisele“, vaid seletuskirjas tuleb selgelt avada, miks on rahvuse kogumine vältimatult vajalik, millisele konkreetsele õiguslikule alusele tuginetakse ning millised kaitsemeetmed on sellise andmetöötluse puhul ette nähtud. Leiame, et seletuskiri on selles osas ebapiisav, mistõttu palume seletuskirja täiendada ja põhjendada eraldi iga uue andmeliigi – sünniriigi, kodakondsuse andmete, rahvuse ja riiki saabumise aja – vajalikkust. Eriti tuleb rahvuse osas selgitada, miks ei ole eesmärgi võimalik saavutada vähemsekkuvate andmetega.</p>	<p>Eestisse saabumise kuupäeva kohta ja riigi kohta, kust isik saabus (reeglina võrdub kodakondsusega). Eesti andmekvaliteet tänapäeval on väga madal. Mainitud andmed on kättesaadavad rahvastikuregistrist, aga andmepäring on võimalik ainult paketina, kus on 4 tunnust - sünniriik, kodakondsus, rahvus ja riiki saabumise aeg.</p>
<p>Andmekaitse Inspeksioon</p>	<p>Sotsiaalministeeriumi kommentaar</p>
<p>Eelnõu § 2 punktiga 7 täiendatakse nakkushaiguste registri põhimääruse § 8 uue lõikega 3¹, mille järgi edastab Terviseameti infosüsteem nakkushaiguste registrile Terviseameti labori teostatud uuringute tulemused põhimääruse § 7 lõikes 2 sätestatud andmekoosseisus. Ka antud muudatuse puhul tekitab küsimusi andmekoosseis, mis näeb lisaks isikukoodi, ees- ja perekonnanime, vanuse ning soo andmete edastamisele ette ka sünniaja, elukoha ja kontaktandmete edastamise. Seletuskirjas on selgitatud, et need andmed on aga vajalikud nakkushaiguste seireks. Samas tekib küsimus, kas seletuskirjas toodud eesmärgil on ikka vajalik sellises ulatuse andmete töötlemine ning miks ei ole võimalik eesmärgi täita vähemate andmetega. Palume seletuskirja täiendada</p>	<p>Kontaktandmed ja elukoht on vajalikud epidemioloogilise uuringu läbiviimiseks ja tõrjemeetmete õigeaegseks rakendamiseks ehk tõrjeks. Laborivastus tuleb enne lõpliku diagnoosi panemist ja nakkushaiguse teatise registrisse saatmist. Epidemioloogilise uuringu alustamiseks on tihti laborivastus ning sel juhul on vajalikud kontaktandmed nakatumise asjaolude väljaselgitamiseks, rühmaviisiliste haigestumiste tuvastamiseks ja tõrjemeetmete õigeaegseks rakendamiseks.</p>

<p>põhjendustega või kaaluda nende andmete andmekoosseisust eemaldamist, märkides sättes eesmärgist lähtuv konkreetne andmekoosseis, mida terviseameti infosüsteemist nakkushaiguste registrisse edastatakse.</p>	
<p>Andmekaitse Inspeksioon</p>	<p>Sotsiaalministeeriumi kommentaar</p>
<p>Eelnõu § 2 punktiga 8 muudetakse põhimääruse § 9 lõike 1 sõnastust selliselt, et nakkushaiguste registri vastutav töötaja kannab registrisse epidemioloogilise ja puhangu uuringu andmed. Seletuskirjas on selgitatud, et sõnastust muudetakse, kuna muud andmed tulevad edaspidi registrisse üle tervise infosüsteemist. Samas eemaldati sättest ka see osa, mis puudutab tähtaega, mille jooksul on vastutav töötaja kohustatud andmed andmekogusse kandma. Seletuskirjas tähtaja eemaldamist põhjendatud ei ole. NETS § 20 lõike 2 punkt 2 näeb aga ette, et andmekogu põhimääruses sätestatakse andmekogusse kogutavate andmete andmekogusse kandmise kord ehk protsess, kuidas tegevus toimub, sh millise ja jooksul. Palume täiendada põhimääruse § 9 lõiget 1 selliselt, et oleks aru saada, millise tähtaja jooksul on andmekogu vastutav töötaja kohustatud saadud andmed andmekogusse kandma või täiendada seletuskirja põhjendusega selle kohta, miks tähtaja määramine ei ole enam vajalik.</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>Raviamet</p>	<p>Sotsiaalministeeriumi kommentaar</p>
<p>Raviametil ei ole märkuseid eelnõule, kuid tekkisid mõned küsimused:</p> <p>§ 4 lg 5 – kas pseudonüümitud andmete puhul välistatakse teatiste võimalikud duplikaadid?</p> <p>§ 4 lg 5 p 7 muudatuse kohaselt ei edastata edaspidi andmeid ka vaktsiini nimetuse kohta – Raviameti jaoks on oluline teada, millise vaktsiiniga on inimene vaktsineeritud.</p>	<p>§ 4 lg 5 Tegemist ei ole nakkushaiguse teatistega. Need on pseudonüümitud andmed TISi andmelao pealt, mis tehakse kättesaadavaks Terviseametile tableau kaudu. St TEHIK koostab need aruanded. Andmete kontrollimiseks, sealhulgas duplikaatide tuvastamiseks, on kehtestatud eraldi reeglid, mis sätestavad, milliste andmete alusel kontroll toimub ning millised kirjed eemaldatakse. Seetõttu ei tohiks andmestikud duplikaate esineda.</p> <p>Arvestatud ja lisame tagasi vaktsiini nimetuse.</p>
<p>Justiits- ja Digiministeerium</p>	<p>Sotsiaalministeeriumi kommentaar</p>
<p>Eelnõu seletuskirjas on selgitatud, et määruse muudatusega luuakse õiguslik alus RS-viiruse ja S. pneumoniae andmete edastamiseks ning täpsustatakse uue</p>	<p>Arvestatud. Nakkushaiguste registri põhimääruse õiguslik alus nakkushaiguste üldandmete, terviseandmete ja sotsiaaldemograafiliste andmete</p>

<p>nakkushaiguste registri (NAKIS 2.0) kasutuselevõtuks vajalikku andmekoosseisu. NAKIS 2.0 terviklikuma seire tagamiseks täiendatakse HIV-positiivsete leidude puhul edastatavaid andmeid eelnenud negatiivsete uuringutulemustega ning lisatakse registrisse kantavate andmete hulka rahvastikuregistrist saadav sotsiaaldemograafiline lisainfo (sünniriik, kodakondsus, rahvus, riiki saabumise aeg).</p> <p>Juhime tähelepanu, et seletuskirjas puuduvad viited seadustele, millest tuleneb õigus määrusega ette nähtud andmeid töödelda. Määrusega on võimalik üksnes täpsustada andmete töötlemise õiguslikke aluseid, mitte neid luua. Palume täiendada seletuskirja viidetega seaduse vastavatele sätetele, mille alusel isikuandmeid on lubatud töödelda.</p>	<p>töötlemiseks tuleneb nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 20 lg 4.</p>
<p>Justiits- ja Digiministeerium</p>	<p>Sotsiaalministeeriumi kommentaar</p>
<p>Sotsiaalministri 30. oktoobri 2003. a määruses nr 115 „Arestialustele, vahistatutele ja kinnipeetavatele ning nendega vahetult kokkupuutuvatele vanglaametnikele ja valve- ning tervishoiutöötajatele kohustusliku kopsude radiograafilise uuringu tegemise kord“ tehakse erinevaid muudatusi, sealhulgas tunnistatakse kehtetuks § 4, mis sätestab teenistujatele radiograafilise uuringu tegemise korra. Määruse § 1 lg-t 2, mis sätestab, et määrust rakendatakse asutuse juhi poolt määratud vanglaametnike ja valve- ning tervishoiutöötajate suhtes, kes puutuvad vahetult kokku arestialuste, vahistatute või kinnipeetavatega, ei muudeta.</p> <p>Arvestades, et määruses nähakse jätkuvalt ette selle kohaldamine teenistujatele, kuid määruses puudub regulatsioon, mis teenistujatele radiograafilise uuringu tegemise korra sätestab, on määruses vastuolu. Palume eelnõu täpsustada.</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>Eesti Perearstide Selts</p>	<p>Sotsiaalministeeriumi kommentaar</p>
<p>Määruse 32 lisa 1 „Laste immuniseerimiskava“ on sätestatud muuhulgas HPV vastane vaktsineerimine. Vastavalt immunoprofülaktika ekspertkomisjoni 2023. a antud soovitudele on HPV vastase vaktsineerimise skeem vanuserühmas 12-18 aastat ühedoosiline,</p>	<p>Arvestatud.</p>

<p>v.a. immuunpuudulikud, keda soovitatakse vaksineerida HPV vaktsiini kolme doosiga. Praegusest määruse 32 lisa 1 toodud laste immuniseerimiskavast ei selgu immuunpuudulike erisus vaksineerimisskeemi osas ja see, et 12-18-aastastele immuunpuudulikele on immuniseerimiskava raames võimaldatud vaksineerimiskuur kolm vaktsiinidoosi. Soovitame määruse lisa ja eelnõu seletuskirjas seda täpsustada.</p>	
<p>Eesti Perearstide Selts</p>	<p>Sotsiaalministeeriumi kommentaar</p>
<p>Juhime tähelepanu väiksele trükiveale määruse 32 lisa 1 testis: tähiste seletustes tuleks HPV tähise seletus tuua eraldi reale. Praegu on HPV vaktsiini tähise seletus DTaP-IPV vaktsiini seletusega samal real.</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>Eesti Perearstide Selts</p>	<p>Sotsiaalministeeriumi kommentaar</p>
<p>Määruse 32 lisa 2 toodud terviseseisundite loetelu gripi vastasel immuniseerimisel vajab vormistuslikke ja sisulisi parandusi. Sellekohased ettepanekud on edastatud EPS juhatuse liikme Marje Oona poolt Maia-Triin Kanarbikule e-kirja teel 08. juunil 2026.</p>	<p>Arvestatud osaliselt.</p>
<p>Eesti Perearstide Selts</p>	<p>Sotsiaalministeeriumi kommentaar</p>
<p>Määruse eelnõu seletuskirjas lk 7-8 kasutatakse immuniseerimiskava riskirühmade ajakohastamisel selgitamisel mõistet „immuunpuudulikkusega täiskasvanud“. Rangelt võttes ei kuulu laiendatud gripivastase vaksineerimise riskirühmadesse ainult immuunpuudulikkusega täiskasvanud, vaid ka mõnede teiste krooniliste haiguseisunditega täiskasvanud, mille korral on suur risk gripitüsistuste tekkimiseks, nendeks on teatud krooniliste kopsuhaigustegapatsiendid ja aspiratsiooniriskiga patsiendid. Seletuskirjas soovitame vastavat sõnastust täpsustada.</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>Eesti Perearstide Selts</p>	<p>Sotsiaalministeeriumi kommentaar</p>
<p>Käesolevas määruste muutmise eelnõus ei ole kavandatud COVID-19 vaksineerimise sihtrühmade ajakohastamist. Soovitame võimalikult kiiresti üle vaadata ja ajakohastada COVID-19 vastase vaksineerimise sihtrühmad.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>